

Učiteljski pravnik

—Š ZELO VAŽNO! Selitev z vozom ali tovornim avtom — selilni račun. Člen 36/5 uredbe o potnih in selitvenih stroških določa, da mora biti uradno ugotovljena teža preseljenega pohištva v tovrstnem listu, če se seli uslužbenec z železnico. Dohodna občina mora potrditi, da se je pohištvo v označeni teži resnično dovedlo na novo mesto službovanja. Če se seli uslužbenec z vozom ali tovornim avtom iz kraja v kraj, kjer bi se lahko izvršila mešana selitev, t. j. z železnico in vozom, mora priložiti sel. računom tudi potrdilo, koliko bi stala selitev po železnici in potrdilo javne tehnične ali javne oblasti o teži preseljenega pohištva. Teža preseljenega pohištva mora biti torej v vsakem primeru ugotovljena, drugače se ne priznajo zneski, ki bi sicer pripadali za to.

—Š V »Izvodu iz Uslužb. lista«, ki ga priključite prošnji za višjo polož. skupino, zaključite dobo z dnem, ko vlagate prošnjo in označite zraven »in dalje«. Celokupno službeno dobo je sesteti in jo vpisati »skupaj« — l—m—d. Službena doba ne vpliva na napredovanje in služi le v pregled prosilčeve službe, ki se upošteva pri obravnavi prošnje.

Naša gospodarska organizacija

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh je zadržna uprava razposlala položnice za nakazilo članskega prispevka za tri smrtne slučaje (288.—290.), to je: Agneza Bregar, Ljubljana; Ana Bezjak, Ptuj in Fran Staufner, Pilštanj. Članski prispevek s poštnino za člana je 16 Din, za zakonske pare 31 Din. Izplačane posmrtnine za te smrtne slučaje so znašale 38.150 Din. Od prejšnjih mesecev je zaostankov okrog 50.000 Din. Uprava vladno prosi vse člane — zlasti one z večjimi zaostanki — da poravnajo v marcu t. l. prav vse dolžne zneske. Učiteljska Samopomoč ima 2550 članov, posmrtnina znaša 12.700 Din.

—g Delnico PAB Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval tovariš Franjo Friedel, š. upravitelj v St. Jerneju na Ločami. Ta je tretja... Neimenovani tovariš upokojenec pa je podaril 200 Din, ker se je neka zadeva ugodno iztekla. Tema dvema iskrena hvala, drugim pa: Posnemajte!

Mladinska matica

Z 19. seje, dne 22. februarja 1933.

1. Sestavi naj se razpis nagrad za izredne publikacije.
2. Rokopis Marije Kmetove »Lovei za bacili« se sprejme za realno knjižnico rednih publikacij.
3. Dobili smo še en rokopis realne vsebine. Če ga literarni odsek spozna za dobrega, naj se odkupi tudi ta.
4. Predloge, ki jih je poslal Mladinski matici tov. Pavel Fleré glede mladinskega izdajanja del slovenskih pesnikov in pisateljev ter svetovnih del, bo odbor še proučil.
5. Na pritožbe upraviteljsva I. dekliske šole v Ljubljani glede spisov Krivica, »Na Razkopenem« in »Črkopismenega sestavka« »Uš, bolha in stenica«, ki so izšli v »Našem rodu«, naj se odgovori.
6. Podružnica Jugoslovenske matice je naročila pri M. M. za 500 Din knjig za otroke naših izseljencev.

Rigler Janez

Legel je izmučen k večnemu počitku med tisoče počivajočih na ljubljansko polje. Lahko bi bil še živel, kajti 54 let še ni toliko, da bi ga spravila pod rušo. V svetovni vojni se je začelo njegovo trpljenje, ko je bil takoj leta 1914. kot častnik vjet in odpeljan v daljno Sibirijo. Tam se je bavil z učenjem ruskega

in angleškega jezika in užival vse bridkosti ujetniškega življenja. Zaradi enolične hrane se ga je lotil skorbut, na katerem je bolehal še prva leta po prevratu.

Ko so se začele snovati dobrovoljske legije Jugoslovancev, je bil tudi on med prvimi, ki se je pridružil dobrovoljskemu gibanju. Kako veseli smo ga bili, ko smo mu segli prvi po dolgih letih zopet v roke. Poznalo se mu pa je, da še ni popolnoma vživljal v mirne čase, kajti vedno in vedno smo imeli vtis, da še trpi na posledicah vojnih grozot in da mu nekaj izpodjeda zdravje. Neka trudnost se

Člani Mladinske matice dobijo letos za 22-50 Din naslednje knjige:

1. Naš rod IV. letnik,
2. Kresnice VI.,
3. Knjižico realne vsebine,
4. Magajnovo pravljico »Brkonja Čeljustnik« in
5. Deržajevo obširno slikanico v štiri-barvnem tisku z besedilom.

Prvič izide letos tudi v rednih publikacijah barvana knjiga, ne da bi se cene publikacij zato zvišale. Pravico do knjig seveda izgubijo vsi oni, ki ne plačajo vseh obrokov.

Dr. Čermeljeva knjiga »Tesla in razvoj elektrotehnike« je dotiskana in izide v nekaj dneh. Preprosto in okusno naslovno stran je izdelal Milko Bambič. Knjiga ima nad 50 slik in je tiskana na finem belem papirju formata naših izrednih publikacij. Delo je za osnovno šolo pretežko ali s pridom se bo dalo uporabiti na meščanski in srednji šoli. To bo prva knjiga o Tesli v slovenskem jeziku. Z njo se naj nekoliko oddolžimo velikemu jugoslovenskemu učenjaku in izumitelju. Tesla je velik, v marsičem večji kot Edison in Marconi. Ta poslednji je postal slaven prav za prav na Teslov račun, ker je znal spretno izrabiti Teslove izume.

Vsak učitelj bi moral poznati Teslo. Čermeljeva knjiga ti pokaže jasno veličino Teslova dela. Knjiga se naroča pri Mladinski matici v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 6./I.

Še vedno oddajamo po 20 par številke nekompletnih letnikov »Našega roda«. V zalogi so še 5., 6. in 8. šte. II. letnika in 5. šte. III. letnika.

Vseučiliški prof. Vidmar piše o Tesli: ... Danes je Teslov trofazni indukcijski motor na delu v nešteti tovarnah, v nešteti delavnicah obrtnikov. Ves civiliziran svet uživa plodove teh dveh fundamentalnih iznajdb.

Tako življenjsko delo mora biti užitek. Na take uspehe Jugoslovana moramo biti ponosni. Baš mi Jugoslovani jih pa v krogu civiliziranih narodov uživamo najmanjše. Za tisto malo, kar smo prevzeli iz zapada, smo dali Teslo.

Učiteljski pevski zbor JUJ

—pev. Pevski tečaj za moški zbor. Pevski tečaj za moški zbor se bo vršil 4. in 5. marca v Ljubljani. Pričetek 4. ob 9. uri v Glasbeni Matici. Točna in polnoštevilna udeležba je nujno potrebna. — Za mešani zbor se bodo vršile pevske vaje 24., 25. in 26. marca. Ta pevski tečaj bo zadnji pred koncertom, ki je napovedan za 3. april. Prosimo, da si vse pevke in vsi pevci uredijo čas tako, da bodo brez razlike vsi prisostvovali pevskim vajam. Koncert bo velikega pomena za slovensko glasbo in pevski zbor. Sestava in izvedba programa zahtevata ogromne požrtvovalnosti članov, neumornega dela pevovodje in bo obetno obremenila zborovo blagajno. Vsa dela, ki so na programu, so po večini rokopisna in predstavljajo velik napredek slovenske glasbe. Koncert naj služi v vzpodbudo mlajšim komponistom in v informacijo glasbenih krogov ter javnosti o najnovejših delih nositeljev naše glasbene kulture.

Šolski radio

—r XX. teden. V torek dne 7. marca bo predaval gdč. Ivanka Kalinova: »O zlati Pragi« po sledečem sporedu: 1. Priprave za pot v inozemstvo. 2. Vožnja preko Maribora, Graca, Linca, Budjeric do Prage. 3. Ustanovitve Prage. — Karel IV. Luksenburški. 4.

ga je lotevala večkrat — l. 1926. je težko obol. Mislili smo, da se bo poslovil od nas, ali njegova zdrava-segava ribniška nrv je premagala belo ženo, ki mu je tajno sledila. V četrtek je dejal, da mu je dobro in da misli, da ji je ušel, ali v petek je podlegel in odpeljala ga je bela žena nam vsem, ki smo ga ljubili in spoštovali. Pokojni je bil zlata duša. Nobene agresivnosti ni bilo v njem in zato je bil splošno priljubljen. In če ne bi imel drugih zaslug za belokranjsko šolstvo, je njegova zasluga ta, da se je za časa njegovega upraviteljsva sezidala dosedaj najlepša šola v Beli Krajini.

Dolg je bil boj za novo šolo v Semiču in trd oreh je bil to, ali vendar zdrobljen... Kolegijalen je bil kakor malokdo in bolelo ga je zelo intriganstvo iz bližine zlasti, ker je čutil, da dolgo ne bo več.

Ne bomo Te več srečavali po belokranjskih cestah in stezah, ne boš se več sprehajal med semiškimi vinogradi, marsikje Te bo manjkalo, dragi Janez!

Svetal in zvest tovariški spomin Ti ohranimo.

Koncert pevskega zbora ljubljanske drž. učiteljske šole v Novem mestu

Pa je res predzna ta naša mladina, si je mislil marsikdo, ko je slišal, da bodo naši mladi pionirji priredili 19. februarja t. l. koncert v Novem mestu, v teh časih, ko menimo, da so ideali umrli in ko nas tare zloglasna gospa Kriza.

Ves pesimizem pa se je razblinil v nič, ko smo stopili v prostorno telovadnico osnov-

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 3
S PODRUŽNICO NA MIKLOŠIČEVI CESTI ŠTEV. 13
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10 mil. dinarjev

Za pupilne naložbe ima šodni depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in va'ute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti.

Telefon centrale št. 2016 in 2616, Telefon podružnice št. 2367

Poštni čekovni račun centrale št. 10.553, — podružnice št. 16.138.

Uradne ure za stranke so od 8 — 12.

Praške stavbe iz dobe Karla IV. 5. Druge zanimivosti Prage. 6. Grad Karlstein. — Učila: Zemljevid Čehoslovaške, slike: Hradčani, Karlov most, I.—III. — V petek dne 10. marca bo obravnavala gdč. Marija Sodnikova temo: »Pouk risanja in narodne umetnosti«. Po posetu etnografske zbirke ljubljanskega muzeja z učenkami se pogovore 1. Vrste in tehnike okrasov na tkaninah, pirhih, pohištvi, orodju; naš narodni slog. 2. Kako uporabljamo

narodne ornamente pri risanju v šoli. 3. Narodni slog in sodobni obrtni in industrijski izdelki. — Kot učila naj se po možnosti pripravijo: a) Slike zbirke narodnih okrasov, b) Slike: Kmečka hiša na Gorenjskem in kmečka soba na Gorenjskem. II.—III.

—r Kmetijska radio-predavanja. V nedeljo dne 5. marca bo predaval g. inž. Turk o travništvu.

Naše šolstvo in prosveta

PRIREĐITVE NAŠIH PROSVETNIH DRUŠTEV.

Številčno se prosvetna društva niso bistveno izpremenila, pač pa se je v splošnem ugotovil napredek delovanja večine kulturnih društev. V času od 1. januarja do 1. decembra 1932, je bilo v dravski banovini kulturnih in umetniških prireditelj, ki so bile vezane na dovoljenje oblasti:

a) dramatskih prireditev 2140, b) glasbenih prireditev 204, c) sportnih prireditev 156, d) akademij in proslav 132, e) izrednih filmskih kulturnih predstav 106, f) prireditev z mešanim programom 43, g) predavanj 125, h) izrednih kulturnih predstav 11, skupaj 2917.

Ako računamo vse prireditve za december, v katerem mesecu je društveno življenje najbolj razvito, lahko z gotovostjo računamo, da je skupno število teh prireditev v letu najmanj 3500. V tem številu pa niso vštete tiste prireditve, za katere ni potrebno posebno dovoljenje (prireditve narodnega gledališča, Podmladka Rdečega križa itd.).

ŠOLSKI RADIO.

Zelo važno prosvetno funkcijo glede na splošno izobrazbo kakor tudi na utrjevanje šolskega pouka vrši šolski radio, ki ga vodi odbor pri JUJ, sestavljen iz vrst profesorjev, učiteljev in drugih strokovnjakov in ki ga subvencionira banovina.

Svoj lastni radio aparat ima 63 šol, 172 šol pa se poslužuje radio aparatov, ki so last učiteljev. Ure šolskega radia poslušajo torej 235 šol ali 25% vseh šol. Ker so radio aparati povečini na višje organiziranih šolah, lahko trdimo, da se izobrazuje po radiu nad 1/4 vseh naših otrok. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, po katerem se zaradi štednje ne smejo na šolah nabavljati novi radio aparati. Zaradi tega se šolski radio ne more tako razviti, kakor bi bilo želeli.

KNJIŽNICE.

Delovanje knjižnic in čitalnic se razveseljivo jači. Iz praktičnih ozirov in iz ozirov štednje bi kazalo razne knjižnice in čitalnice

ne šole. Dvorana polna navdušenega občinstva vseh stanov, ki ga je združila ljubezen do lepe pesmi.

Na odru pa naši gostje: dirigent profesor Ivan Repovš in nad sto pevk in pevcev, pri klavirju pa kar trije mladi pianisti.

Pevce, dirigenta in njihovega »protektorja« direktorja drž. učit. šole v Ljubljani, gosp. Nandeta Marolta, je pozdravil najprej hišni gospodar g. šol. upravitelj Skebč, za njim pa predsednik učiteljskega društva za novomeški okraj g. Vilko Menard, ki je v krasnih besedah očrtal pomen takih koncertov.

Sedaj pa »in medias res«: Spored je otvorila himna »Bože pravde« ob lepem spremljevanju klavirja. Lepa gesta naših gostov je bila, da je sledila Ferjančičeva »Tone, sonce, tone«, ki so jo zapeli tako dovršeno in, rekel bi, pretresljivo, da je presunila srce. Seveda je priredilo občinstvo navzočemu skladatelju, novomeškemu kanoniku Ferjančiču, pristrane ovacije. Za to pesmijo sta se vrstili vesela Adamič-Pavčičeva »Jez-dec« in otožna Adamičeva »Zabučale gore«.

Ženski zbor je zapel ob diskretnem spremljevanju klavirja (gdč. Manica Mahkota) dovršeno Sattnerjeve mladinske pesmi »Dedek Krim«, »Tiho je legel mrak« in »V goro« ter Gröbmingovo »Dekle pod oknom«.

Fantje so nam zapeli z občutkom »Obla-ki so rudeči« v Bajukovi in »Karanfile« v Mirkovi harmonizaciji ter Vodopivčovo »O večerni uri«, ki nas je popeljala med južne naše brate...

Po odmoru nam je mešani zbor poklonil »Meglico« (v Devovi harm.), razposajeno Vodopivčovo »Dobra žena« in veselo Ocvirkovo »Kolo«. Nato nas je razveselila gdč. Iglič Jelka z arijo iz »Madame Butterfly« in Flajšmanovim »Metuljčkom«. Ta slavček

v posameznih občinah združiti in ustanoviti na ta način samo eno (če le mogoče v šoli), ki bo zadostila vsem krajevnim potrebam. Razveseljivo se širijo šolarske knjižnice, ki razpolagajo skupaj s 153.716 mlad. knjigami, katere so se razposodile v 424.540 primerih 86.187 čitateljem.

TREZNOSTNO GIBANJE.

Intenzivno se na šolah propagira treznostno gibanje med mladino. Iz poročil je razvidno, da se giblje v splošnem število mladine, ki se vzdržuje alkohola med 70 in 80%.

ZDRAVSTVENO STANJE OTROK.

Nerazveseljiva je statistika slaboumne in slabonadrajene šoloobvezne dece. Ta izkazuje, da bi spadalo v vsej dravski banovini v zavode za defektno ali slabonadrajeno de-co, ki so dorasli za vpis v šole: 10 slepih, 51 gluhozemih, 51 pohanjenih, 5 rekonvalescentnih, 26 bolnih na oči, božjastnih in z govornimi hibanji, 57 imbecilnih in 38 slabonadrajanih, skupaj: 238.

Skupaj je bilo pregledanih za šolo odraslih otrok 24.918. Od teh je bilo (razen že zgoraj omenjenih) predlaganih 1574 za začasno oprostitvev od šolskega pouka zaradi telesne šibkosti.

Razen tega izkazuje statistika, da bi spadalo v zavod ali šole za slabo nadarjeno de-co iz prvih razredov osnovnih šol 849 otrok, iz višjih razredov 439 otrok.

Stanovska organizacija JUJ in društev:

VABILO:

— JUJ SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL bo zborovalo dne 11. marca 1933. ob pol 9. uri v Ljubljani v šoli na Grabnu.

Po poročilih odbornikov bo telovadni nastop, nato predavanje. Telovadni nastop, nova

mного obeta. »Metuljček« je moral dvakrat »frfotati« po dvorani. Pevko je mojstrsko spremljal na klavirju gosp. Slavko Mihelič. Na oder je stopil direktor g. Marolt, ki se je zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspehu koncerta.

Mokranjčev II. rukovet in Adamičev »Mladi junak« sta zaključila ta lepi koncert.

Moj resume: Pevovodja prof. Ivan Repovš je dirigent »par excellence«: miren, nič teatralnega, vse naravno na njem, in vendar ima svoje pevce v rokah. Zbor: soprani zvočni, alti božajoči, tenorji »mladi«, ki so še v razvoju (v pesmi »Karanfile« je briljiral v samospjevu mehki tenor), basi pa doneci in sočni (med njimi imenitni baritoni). Dinamika dobra. — Hud pa sem bil na gosp. dirigenta, naj mi ne zameri, ko je začel po končanem koncertu gledati na uro (mudilo se je na vlak). Čeprav so morali več pesmi ponavljati, čeprav so dopoldne pri sv. maši v frančiškanski cerkvi prekrasno peli, vendar bi bili radi še posedeli in še in še poslušali žgojenje teh »tičkov in tiček«, ki je privabilo v Novo mesto ljubitelje pesmi (zlasti učiteljsstvo je bilo lepo zastopano).

Hvala Vam, gospod direktor Marolt, ki ste nam pripeljali svojo pevsko družino, hvala Vam, gospod dirigent, za izredni užitek. Vam pa, dragi »tički in tičke«, želim iz dna srca še mnogo, mnogo takih uspešnih pol-letov, pa ne samo na pevskih turnejah, nego tudi v življenju. Želim Vam, da boste po končanih študijah prav kmalu našli svoje gnezdo, kjer boste s svojim petjem razveseljevali Vam v vzgojo izročene mladiče in ljudstvo, ki Vam bo hvaležno, kakor smo Vam hvaležni mi — Dolenjci.

M.—č.